

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXVI. (20)

No. (Štev.) 6

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

9. februarja 1967

Še nekaj pomembnih obletnic

Svobodna Slovenija je 19. prosinca 1967, prav na devetindevetdeseto obletnico svetniške smrti božjega služabnika škofa I. Friderika Baraga, ki je bil, kakor se je pokojni p. dr. Hugo Bren tako lepo izrazil, naše gore list, opozorila na nekaj pomembnih obletnic, katerih se kaže spominjati v tem letu. Morda bo prav, če se spomnimo še nekaterih, ki so za nas pomembne z verskega, narodnega, kulturnega in morda vsaj deloma tudi političnega vidika.

Blíža se za vso pravo Kristusovo Cerkev pomembna tisočdevetstoletnica smrti sv. apostolova Petra in Pavla, dveh trdnih stebrov sv. Cerkve. Pričakujemo večjih slovesnosti v vesoljni Cerkvi. Katoliških Slovencev pred drugimi katoliški narodi, ki bodo ob teh slovesnostih izpovedovali svojo zvestobo nasledniku apostola Petra v vrhovnem vodstvu Kristusove Cerkve, pač ne bo sram. Saj so to zvestobo vedno izpovedovali, zlasti pa na dveh do sedaj največjih verskih praznikih: na državni evharističnem kongresu v Ljubljani poleti 1935 in ob mednarodnem kongresu Kristusa Kralja poleti 1939, ko smo imeli med seboj papežev legata kardinala Avguština Hlonda. Pokazali so jo v dejanju, ko so se v veliki večini tako škof dr. Gregorij Rožman in duhovniki kakor verniki do pčice natančno držali npr. okrožnice Pija XI. „Divini Redemptoris“, da se je je marsikdo nasmehnil: „Zakaj pa ste te stvari jemali tako zares?“ Nekateri in nekateri pa so to zvestobo izpričali s preliti krvi. Kjer je ta nagib zvestobe mogoče dokazati, moremo in moramo govoriti o resničnih mučencih, čeprav ta trditev še tako boje npr. p. dr. Leopolda Edgarja, odpadlega dr. Metoda Mikuža, upokojeno učitelja štefanijo Ravnikar-Podbevškovo, renegata Frančka Sajeta in še nekatere druge.

P. dr. Metod Turnšek je že ponovno spomnil v Katoliškem glasu na dve za nas katoliške Slovence tako pomembni stoletnici: na tisoč dvesto letnico prihoda sv. škofa Modesta med karantanske Slovence in na tisoč stoletnico, odkar sta se slovanska apostola sv. Ciril in Metod dlje pomudila v naših krajih, zlasti pri slovenskem knezu Kočlju, tu nabrala mladih učencev in skozi naše kraje z njimi potovala v Rim.

Tisoč dvestoletni spomin na sv. Modesta, apostola karantanskih Slovencev, ki ima svoj grob pri Gospe Sveti na Koroškem, nam je sicer tako svetel, pa hkrati grenak ob misli, da prav na kraju, kjer je bilo versko središče karantanskih Slovencev, odgovorni cerkveni krogi slovenskim duhovnikom in vernikom ne dajejo tistih pravic, ki jim gredo po naravnem pravu in po odlokih sv. sedeža, oziroma drugega vaticankega cerkvenega zbora. O tem bi bilo treba bolj natančno brati zadnja letnika Zbornika Svobodne Slovenije, ki sta se doslej tega bolečega vprašanja najbolj resno lotila.

Tisoč stoletni spomin prihoda sv. slovanskih apostolov med nas pa mora biti res vesel. Saj se je zanimanje za slovanska apostola zadnja leta v katoliški Cerkvi silno razrastlo, da je njuno ime odmevalo celo v veličastni koncilski dvorani v baziliki sv. Petra, ko so razpravljali zlasti o narodnih jezikih v bogoslužju, in se poživilo med nami. O tem bi bilo seveda treba posebej govoriti. Morda bi bilo prav, če bi ob letošnjem spominu prav posebno razglabljal o pomenu njunega dela in vpliva njunega čiščenja prav med Slovenci. To je treba poudariti še prav posebno, ker morda nekaterim ni dovolj jasno.

Komunističnemu svetu bo letos pred oči petdesetletnica Leninove ruske revolucije. Pa je komunisti marsikje najbrž ne bilo najbolj veseli, ko morajo s skrbjo zreti, kako se jim toliko obetajoča družbena stavba podira na glavo ter se prepirajo in celo koljejo med seboj. S katoliškimi Portugalci pa se bo ves katoliški svet spominjal petdesetletnice Marijinih prikazovanj v Fatimi.

Morda ne bo pretirana trditev, da smo pred petindvajsetimi leti prav verni Slovenci pod vodstvom škofa dr. Gregorija Rožmana izredno zares začeli

NAPETOST MED MOSKVO IN PEKINGOM

Državljanska vojna na Kitajskem je minuli teden divjala z nezmanjšano silo naprej. Prišlo je do novih razpletov, med katerimi je najresnejši v severozahodni provinci Sinkian, kjer je tamkajšnji poveljnik general Wang zagrozil Maocetungu, da se bo polastil kitajskega atomskega orožja in z njim nastopil proti Pekingu, če ne bo dobil zadovoljivega odgovora na svoje zahteve.

Maocetung je na ta ultimatum grala Wanga poslal v Sinkiang Čuenlaja z nalogo, naj se pogaja z Wangom. Kakor je znano, je Sinkiang bogat urana in drugih atomskih rud, prav tako je v provinci Sinkiang področje, kjer Kitajci izvajajo svoje atomske poskuse v Lop Noru. V Sinkiangu se je sedem od osmih divizij priključilo upornikom proti Maocetungu. Tem uporniškim divizijam poveljuje omenjeni general Wang.

V Pekingu so Kitajci nadaljevali z demonstracijami pred sovjetskimi veleposlaništvom ter so več kot teden dni, podnevi in ponoči, vznemirjali in celo napadali osebje poslatništva, tako, da ni moglo počivati. Položaj poslatništva osebja je postal tako neznosen, da se je Moskva odločila, da bo iz Pekinga odpeljala nazaj v ZSSR žene in otroke svojih uradnikov. V ta namen so sovjeti poslali v Peking svoja prevozna letala, ki so nemoteno pristajala na pekinškem letališču in sprejemala sovjetske potnike. Iz Kitajske se vračajo v Sovjetsko zvezo tudi drugi sovjetski državljani, ker postajajo za njih razmere vedno bolj nevarne. Mnoge sovjetske državljane so Kitajci začeli napadati po ulicah Pekinga in drugih kitajskih me-

stih, jih vlačijo iz avtomobilov na ceste in nanje plujejo.

Moskva je kitajski vladi izročila oster protest zaradi takega postopanja Kitajcev s sovjetskimi državljani, toda na protest kitajska vlada ni odgovorila. Maocetung je doslej storil vse, da bi dosegel, da bi bila Moskva prva, ki bi prekinila diplomatske odnose, toda se mu ni posrečilo. Moskva pa tudi prenaša vsa ponižanja, ker noče dati Maocetungu možnosti, da bi krivdo za prekinitev odnosov vrgel nanjo.

V takem položaju je Maocetungov propagandni aparat iznašel, za domačo uporabo, novo nevarnost, ki da grozi njegovemu režimu. Pekinški radio je namreč objavil, da so ZDA, ZSSR in Japonska pripravile načrt za invazijo Kitajske ter da so nameravale to invazijo izvesti skozi mandžursko provinco Heilungkiang. Toda Maocetungove sile so načrt odkrile, uničile izdajalce v provinci Heilungkiang in „spremenile to provinco v novo, Maocetungu zvesto provinco“. Sovjetsko zvezo je kitajska vlada obtožila, da je ob mandžurski meji nagrmadila svoje vojaštvo za vdor v Kitajsko skozi provinco Heilungkiang.

V Moskvi pa je kitajsko veleposlaništvo razobesilo na svojem vrtu pred poslopjem poslatništva protisovjetske plakate, ki pa jih je sovjetska policija uničila. Pri tem je prišlo do dejanskega spopada med sovjetsko policijo in kitajskim poslatniškim osebjem in sicer na dvorišču kitajskega poslatništva. Opazovalci smatrajo ta incident za enega najresnejših v razvoju spora med Kitajsko in Sovjetsko zvezo, ker je sovjetska policija vdrla na dvorišče kitajskega poslatništva.

Titova taktika v Moskvi

Jugoslovanski komunistični diktator Tito je bil s svojim spremstvom prejšnji teden na tridnevem obisku v Sovjetski zvezi. Uradno je bil njegov obisk vrnitev obiska sovjetskega predsednika Brežnjeva v Beogradu lansko leto.

Tito so v Moskvi pričakali z vsemi častmi, kar jugoslovanskemu komunističnemu maršalu silno godi. Ves nasmeh se je rokoval in trepljal po ramih s sovjetskimi mogotci. Tito so dodelili stanovanje v razkošno opremljenem Kremlju, med bivanjem pa so mu pri-
spolnjevati Marijina naročila v Fatimi, ko smo zlasti tako imenovani narodni pobožnosti devetih prvih petkov v mesecu, iz katere se dr. Metod Mikuž skoraj bogokletno norčuje, pridružili pobožnost peterih prvih sobot v mesecu, obnovili molitev rožnega venca in se posamezniki, po družinah, po stanovih in končno kot narodna celota posvetili Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Na fatimska Marijina naročila nikoli ne bomo smeli pozabiti. Zato je prav naredil p. Odilo Hajnšek, ko je obljubil, da bo npr. v Ave Maria letos vseh dvanajst mesecev o tem govoril. Tudi drugod bi Slovenci morali na to veliko misliti.

Prav letos sredi avgusta bo deset let, odkar je škof dr. Gregorij Rožman, ko je po zlati maši romal v Fatimo, tam doživel stvari, ki jim je osebno pripisoval velik pomen. Podrobnosti bi bilo mogoče prav ob drugi priložnosti pojasniti.

Pred petindvajsetimi leti proti koncu aprila je smrt pobrala orlovskega in mladčevskega ideologa profesorja Ernesta Tomca. Dr. Franc Koblar v opombah k drugi izdaji Finžgarjevih spominov „Leta mojega popotovanja“ omenja obširnejši rokopis, ki ga je napisal pokojni Franc Terseglav, ki pokojnega mladinskega ideologa seveda po svoje prikazuje. Čas bi bil, da njegovi bivši učenci o njem kaj več spregovore.

Isto velja tudi za dr. Lamberta Ehrlicha, duhovnika, profesorja, akademika voditelja in narodnega delavca, ki je 26. maja 1942 obležal v mlaki svoje krvi, ko ga je zadelo več komunističnih krogel. Ehrlich in Tome v marsičem nista šla skupaj in marsikdo ne prvemu ne drugemu ne bo dal vsega prav, vendar sta bila oba velika idealista, ki sta Cerkev in majhen slovenski narod res ljubila ter se zlasti za slovensko mladino nesebično žrtvovala, pa oba videla v brezbožnem komunizmu

pravili velik lov v okolici Moskve. Med lovom je imel Tito razgovore s sovjetskimi komunističnimi veljaki, ki so ga povabili na obisk.

Poročajo, da so govorili o vietnamskem problemu, predvsem pa o problemu rdečih Kitajcev. Sovjetski komunisti se trudijo, da bi Tita pridobili na svojo linijo ostrega nastopa proti Maocetungu, toda Tito se jim je tudi na tem obisku izvil in se ni hotel dokončno opredeliti za moskovsko linijo. Tito je poudarjal, da je važnejša zunanja enotnost

velikansko nevarnost za verni slovenski narod in ga na celi črti odklanjala.

13. oktobra 1942 pa je komunistični morivec v duhovniški obleki vzel življenje Slovenskemu banu dr. Marku Natlačenju. Zanimiva je opomba, ki jo je nekoč omenil na tako imenovanem torkovem sestanku Katoliške akcije pokojni prelat Josip Šimenc, ko je govoril o skrivnosti božje previdnosti: „Ni brez pomena, da je ban dr. Marko Natlačen padel kot žrtev komunizma prav na praznik fatimske Matere božje“. Bila je prav petindvajsetletnica največjega Marijinega prikazovanja v Fatimi. Kak mesec po tem dogodku se je škof dr. Gregorij Rožman v Rimu odločil, da bo za rešitev slovenskega naroda začel s pobožnostjo peterih prvih sobot v mesecu in s pripravo na posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu.

Petindvajset let poteka, ko je začela teči po Sloveniji v obilici nedolžno prelita kri. Edi Kobec je npr. v Tovarišiji s komunisti zagovarjal tako Ehrlichov kakor Natlačenov umor, pa revulucijo sploh, ki je zahtevala toliko nedolžnih žrtev. Marsikdo tistih, ki so prešli nedolžno kri, ali ne zna, ali pa noče braniti. Zato je pa dolžnost nas vseh, da zberemo o teh žrtvah ne le vsak drobce, ampak celo vsak drobček. Zakaj vsakega še tako majhnega, pa resničnega spomina nanje je škoda. Blagoslovljen tisti, ki je to pripravljen narediti!

Letos bi škof dr. Gregorij Rožman v začetku avgusta imel biserno mašo. Kako bi bili zadovoljni, če bi ob tej priložnosti že mogli vzeti v roke prvi zvezek Rožmanovega življenjepisa, ki ga je že pred dobrima dvema mesecema dokončal dr. Jakob Kolarič. Radi bomo segali po njegovi duhovni zapuščini, ko je po dolgem posvetovanju prišlo do končne odločitve glede izdaje izbranih spisov pokojnega škofa dr. Gregorija Rožmana. Tako ne bo zašel v pozabo, ki je nikakor ni zaslužil.

komunističnega bloka, kakor pa kaznovanje trenutnega Maocetungovega režima. Po Titovem mnenju Maocetung nima več možnosti za dolgo rovarjenje proti Moskvi, že zaradi svoje starosti ne. Pa tudi položaj na Kitajskem je tak, da ni mogoče predvidevati, da bi mogla Maocetungova protisovjetska politika še dolgo dobivati oporo med kitajskimi komunisti samimi. Tito zato smatra, da s Kitajsko ni primerno prekinjati odnose, se pravi s kitajskim komunizmom. Če bi prišlo do prekinitve diplomatskih odnosov med ZSSR in Kitajsko, je to druga stvar. To je prekinitev odnosov med dvema državama, ne pa med sovjetskimi in kitajskimi komunizmom. Prekinitev diplomatskih odnosov bo mogoče preklicati ko Maocetung ne bo več ter so tako odnosi med dvema državama avtomatično vzpostavljeni. Prekinitev odnosov med dvema komunističnima gibanjema pa je za Tita resnejša zadeva ter jo je potem tudi težje vzpostaviti, ker pač ni samo protokolnega značaja.

Sovjetski komunistični veljaki v Kremlju so ugotovili, da se na Tita ne morejo zanesti v slučaju, če bi sklicevali vrhunsko konferenco komunističnih

partij, na kateri bi obsodili Maocetungov režim. Ni pa rečeno, da je Titovo stališče neomajno. Kakor vsi komunisti, tako tudi Tito spreminja taktiko okoliščinam primerno. Tudi na to računajo v Kremlju, če in kadar bi potrebovali Titovo sodelovanje v njihovih nastopih proti Pekingu.

Tito je iz Moskve odpotoval preko Budimpešte v Beograd. V Budimpešti je imel kratek razgovor z madžarskimi komunističnimi funkcionarji in je tudi njim pojasnil svoje stališče do kitajskega problema. Madžarski komunisti se ozirajo na Titovo mnenje, zlasti, ko že dolgo ugotavljajo, da se je Tito njegova lisičja politika izplačala zlasti z ozirom na vso gospodarsko in finančno pomoč z Zahoda, prav tako, kakor je taka politika začela roditi sadove tudi komunistični Romuniji, ki je poleg Poljske edina komunistična država v sovjetskem bloku, ki se je podala na pot samostojnejše zunanje in zlasti notranje politike. Romunija izmed sovjetskih satelitov najbolj nasprotuje obsodbi rdečih Kitajcev, v katerem koli ožiru; nikakor pa sovjeti ne smejo, menijo Romuni, prekiniti odnosov s kitajsko KP.

I Z T E D N A V T E D E N

V Čilu je poslanska zbornica sprejela zakonski osnutek predsednika dr. Freia glede spremembe ustave v tem smislu, da bi imel vsakokratni predsednik države možnost, da enkrat v teku svoje predsedniške dobe razpusti parlament in razpiše nove volitve. Sedaj je zakonski osnutek pred senatom. Obstaja verjetnost, da bo zak. osnutek izglasovan tudi v senatu, ker bi nekateri opozicijske politične skupine rade čimprej prišle do razpisa volitev, ker mislijo, da bi bile zanje ugodne.

Brazilski predsednik maršal Castelo Branco je proglasil v državi stanje nesreče. Zadnje velike poplave in zemeljski plazovi so namreč zahtevali do 800 človeških žrtev ter na tisoče porušeni domov. Vlada je odobrila kot prvo pomoč kredit min. za javna dela in za promet v višini 7 milijonov dolarjev za popravilo poškodovanih cest in železnice ter za podporo 6.000 ljudem, ki so ostali brez strehe in vsakih sredstev.

Policija v ameriškem mestu Miami je pred časniki zavrtela magnetofonski trak, na katerega je bil 14 dni pred umorom predsednika Kennedyja posnet

razgovor ljudi, iz katerega je razvidno, da je bil v pripravi načrt za atentat na predsednika Kennedyja. To odkritje je še bolj povečalo trditve tistih, ki pravijo, da je bil umor predsednika Kennedyja organiziran v sami Ameriki.

Kubanski diktator Fidel Castro je čilskemu kom. senatorju Baltazarju Castru v izjavi zatrdil, da se bo Dr. „Che“ Guevara znova pojavil še pred novembrom. Namignil je, da tokrat na čelu revolucije v Argentini.

Ameriški senator Robert Kennedy je zaključil svoje razgovore z evropskimi državniki. Bil je v Londonu, Parizu, Bonnu in Rimu, kjer je bil sprejet tudi pri papežu. Njegovi razgovori so se v glavnem nanašali na vietnamsko vprašanje.

V Španiji ima vlada znova težave s študenti in delavci. Zaradi nemirov je vlada zaprla univerze v Madridu, Barceloni in Valenciji.

Dr. Konrad Adenauer se bo 20. februarja ob vrnitvi iz Madrida ustavil v Parizu ter bo imel privatne razgovore z De Gaulleom. V Španijo bo potoval na izdanje svojih spominov v španščini.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Veliko pomorsko slavlje

V proslavo 150 letnice argentinske neodvisnosti je argentinska vojna mornarica priredila v soboto 4. februarja v Mar del Plati veliko pomorsko slavnost, katere so se udeležile s svojimi vojnimi ladnjami tudi vojne mornarice Čila, Brazila, Urugvaja, Peruja, Meksika in Združenih ameriških držav. Nastopila so tudi argentinska, uruguajska in francoska vojna letala.

Slavnost je bila zelo slovesna in združena tudi s pomorskimi vajami z izkrcanjem ob podpori pomorske letalstva, nastopi padalcev in potapljačev.

Slavnosti je prisostvoval predsednik republike gral. Juan Carlos Onganía z ministri zvezne vlade in buenosaireske provincijske vlade z guvernerjem gralom Imazom na čelu. Prav tako je bil navzoč španski minister za vojno mornarico Admiral Pedro Nieto Antunez.

Predsednik republike gral Onganía je po končani pomorski slavnosti priredil na čast inozemskih delegacij velik sprejem v saloni pomorske baze v Mar del Plati.

V ZDA z zaupanjem spremljajo obnovo argentinskega gospodarstva

Minister za narodno gospodarstvo dr. Adalberto Kreiger Vasena se je vrnil dr. Adalberto Kreiger Vasena se je vrnil iz Washingtona in New Yorka, kjer je na sestanku Zveze za napredek pojasnil načrt argentinske vlade za obnovo argentinskega gospodarstva. Isto je storil v New Yorku pred zborom ameriških gospodarstvenikov in finančnikov. Na obeh mestih so izvajanja argent. ministra za narodno gospodarstvo sprejeli z razumevanjem ter zaupanjem, o čemer priča kredit 53 milijonov dolarjev, ki ga je odobrila Mednarodna

banka za obnovo za izvedbo javnih del na področju reke Rio Dulce v prov. Santiago del Estero.

V nekaj vrstah

Vlada je objavila zakonski dekret o suspendiranju vsega nameščenstva pri obstoječih pokojninskih blagajnah v Argentini razen pri pokojninski blagajni zvezne policije. V tem času namerava vlada napraviti red tudi pri pokojninskih blagajnah, v katerih je dostikrat tako kot pravi srbski pregovor, da se ne ve kdo pije in kdo plača. Zato bo vlada prečistila uradništvo pri teh blagajnah, kakor tudi nanovo uredila pokojninsko vprašanje sploh.

Hipotekarna banka je objavila, da bo dajala kredite privatnikom in družbam za zidanje stanovanj in hiš iz kredita v višini 14.400 milijonov dolarjev.

Na Ognjeni zemlji se je na prvi etapiji, ki je bil izdan, z namenom, da bi številni vseljenci iz obrobni držav uredili svoje bivanje v Argentini, pojavila nevarna bolezen pri živini. Od 1000 krav jih je poginilo ena tretjina, preostalo število krav, ki so tudi zbolele, so zaradi prevelike širjenja nevarne nalezljive živalske bolezni pobili. Med 42.000 ovcami ni bilo nobene bolne.

Zakon, ki je bil izdan, z namenom, da bi številni vseljenci iz obrobni držav uredili svoje bivanje v Argentini, je v polni veljavi. Ker precej vseljenec je v omenjenih državah tudi tokrat ni izpolnilo zakonitih pogojev za nadaljnje bivanje v Argentini, bodo vsi taki morali zapustiti državo. Sodijo, da bo moralo samo iz Formose oditi 32.000 Paragvajcev.

Konfederalni svet Glavne delavske konfederacije je sklenil, da bo 1. marca celodnevna splošna stavka, dne 21. in 22. marca pa 48 urna stavka.

V Buenos Airesu je bil let. pustni torek (7. II.) najbolj vroč dan v let. poletju. Temperatura je dosegla 38,4 stop. C.

Čemu ta molk „zavesti in vesti“?

Ljubljanski verski štirinajstnevnik „Družina“ se v številki 23. z dne 1. decembra 1966 v dveh člankih spoprime s sedanjim predsednikom Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Josipom Vidmarjem, ki zlasti v zadnjih dveh letih s svojimi „filozofskimi“ trditvami z raznih področij človeškega udejstvovanja sebi nikakor ne dela časti. Hudo je to toliko bolj, ker zunanji svet po dr. Vidmarju kot predsedniku lahko sodi tudi ostalo članstvo in delovanje najvišje slovenske znanstvene in kulturne ustanove.

Pod zaglavjem Pogovarjajmo se... objavlja Družina pod naslovom: Ali je krščanstvo res mit pismo ljubljanskega bralca, I. K., ki piše uredniku: „V zgodovinskih učbenikih, ki se uporabljajo pri nas pri šolskem pouku, sem že večkrat zasledil trditve, da Kristus ni zgodovinska temveč mitična oseba. Tudi Josip Vidmar je (gl. Delo z dne 23. julija letos) zapisal, da je mitologija katolicizma pravična in naivna kakor vse mitologije in da je njena metafizična misel skromna, antropocentrična in celo antropomorfna, skratka, zadostna samo za preproste pameti in za pregnane umovalce, ki se ravna po geslih, kakršno je znan izrek: credo, quia absurdum (verujem, ker je nesmiselno). Zanima me, kaj sodite o teh trditvah?“

Družina med drugim odgovarja: „... To je že staro, a še vedno aktualno vprašanje...“ nakar razlaga pojem mita, njegova različna tolmačenja in ugotavlja: „Vendar krščanstvo... ni mit. Mit je namreč področje iracionalnega in ne spada v svet zgodovine. Krščanstvo je vera utemeljena na razumskem spoznanju in na določenih zgodovinskih dejstvih, predvsem na dejstvu učlovečenja, smrti in vstajenja Kristusa, božjega Sina...“

„Kar se pa tiče Vidmarjeve trditve, da je metafizična bit katolicizma skromna in zadostna samo za preproste pameti, menimo da bi dosledno morali med preproste pameti prištevati tudi največje genije človeškega uma kakor

npr. sv. Avguščina, Pascala ali člana francoske Akademije znanosti in umetnosti J. Maritaina in vrsto drugih katoliških učenjakov svetovnega slovesa. Ob kozmični zagledanosti velikega katoliškega filozofa, teologa in antropologa jezuita P. Teilhard de Chardina, čigar dela danes prevajajo v Sovjetski zvezi, je nekoliko neumestno govoriti o antropocentričnosti metafizične misli katolicizma. Res pa je, da so naše predstave o Bogu in o vsem transcendentnem antropomorfne, ker drugačne biti ne morejo. Kakorkoli namreč človek spozna, spoznava na svoj človeški način. Zato se moramo vedno zavedati, da Boga moremo spoznati, nikdar pa ne doumeti.“

Družina je lansko leto razpravljala o prvih treh poglavjih sv. pisma: o stvarjenju sveta, o stvarjenju človeka in o prvem grehu. V zgoraj omenjeni številki podaja dr. Jakob Aleksič pod naslovom NEKAJ ZAKLJUČKOV sklepe misli o objavljenih razpravah ter v podnaslovu Kaj je zgodovina piše:

„Nedavno smo brali odgovor na to vprašanje. Dal ga je Josip Vidmar, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti (Delo, 15. 10. 1966). Zapisal je: „Zgodovina je strašen nestor, ki se vali čez dežele sveta in čez narode dežel; vodi jih k neznanimi svetom, pri tem pa jih melje in uničuje.“

To je obupno temna predstava o zgodovini. Zdi se, da se je te predstave avtor sam ustrašil. Da bi jo ublažil, ji postavlja nasproti drugo, na videz svetlejšo in pravi: „Toda niti zaradi te predstave ni, da bi morali obupati. Spričo nje se mi pogosto obuja druga predstava o skriti nevidni moči našega človeškega sveta, o moči, ki nas je od prvega razumnega prebiskva v oči prokonzula privedla do znanosti, do umetnosti, do vesti in morale, pa tudi do atomske bombe, in vendar imam tiho zaupanje v njeno neodjenljivost. Težko si je misliti, da bi dopustila veliki spopad, ki bi lahko pomenil definitivni konec eksperimentu „človek“. Njena moč

je zagotovo večja od človeškega zverstva. Vidim jo v zavesti in vesti človeštva in posebno očitno v požaru, ki je dušen in teptan znova in znova vzplameta na vseh koncih in krajih izmučenega in sanjajočega sveta.“

Ta predstava se nam ne zdi boljša od prve. Ako je „razumski prebiskva“ domnevnega človeškega opičjega prednika „prokonzula“, močnejši ko vse „človeško zverstvo“, zakaj ga ne premaga in odpravi? Zakaj je samo v našem stoletju dopustil, da se je to zverstvo izživljalo v dveh svetovnih morijah in se še izživlja. Mar ni po Vidmarjevi logiki tudi „zavest in vest človeštva“ le refleksi ali učinek istega „razumskega prebiskva“ prokonzula in njegovih potomcev? Četa „zavest in vest človeštva“ sama ni mogla preprečiti dveh svetovnih vojn, kako bi mogla preprečiti nov „veliki spopad“?

Bo to storila iz strahu pred „definitivnim koncem eksperimenta človek“? Kje je sploh dokaz za to da bi „veliki spopad“ uničil vse človeštvo? Voditelj najštevilnejšega naroda na svetu niso, kot vse kaže, o tem prenežirani. Morda se njim in še komu celo dozdeva, da je ljudi že tako preveč in da ne bi bila posebna škoda, če se v „velikem spopadu“ njihovo število tudi do polovice skrči? Se „zavest in vest človeštva“, ki bi preostalo, ne bi s tem sprijaznila, kakor se je z dvema svetovnjima vojnama in se sprijaznjuje s tolikimi drugimi zverstvi?

Zato menimo, da je zaupanje, ki se opira le na moč človekovega „razumskega prebiskva“, prazno, ker zida na pesek. „Začetek modrosti je strah božji“ (Ps 110,10), ne strah pred atomsko bombo. Da „preklet, kdor zaupa v človeka, se opira na bite iz mesa, njegovo srce pa se odmika od Gospoda“ (Jer 17,5), pravi Bog po preroku.

Josip Vidmar, častni doktor literarnih znanosti, žal ne upošteva sv. pisma, te „najbolj klasične knjižne vseh časov“ (S. N. Kramer, Zgodovina se začena v Sumeru, 1957), in njenega prežvečenega nauka v tako važnem vprašanju na beleži. Čemu ta molk „zavesti in vesti“?

Na angleški televiziji je bivši ministrski predsednik Harold Macmillan v intervjuju s tremi časnikarji govoril o svojem življenju od detinskih let do viška politične moči. Sedemdesetletni državnik je naredil silen vtis, ko se je ob sklepu spontano in z ganjenim glasom izpovedal: „Pravi cilj življenja je dostojno in dobro živeti, reči zlo, kadar je bilo storjeno, sramovati se takšnega dejanja in biti ponižen. Samo eno bi rad povedal kot star človek vsem ljudem na svetu: Nikar se preveč ne zanašajte nase... ne bodite preveč prepričani, da imate samo vi prav! Človek je res ustvaril veličastne stroje in upam, da bom še doživel, ko bo človek stopil na Luno. Toda vseeno se splača še enkrat prebrati psalme. Človek pravzaprav ni drugo kot božji služabnik.“

Naša luč, januar 1967

Vedno slabše ceste v Sloveniji

Inozemski turisti se po obisku Slovenije pritožujejo nad slabimi cestami. Dobrih avtomobilskih cest je samo nekaj, vse ostale so pa v zelo slabem stanju. Slabe ceste v Sloveniji lahko zelo škodujejo slovenskemu narodnemu gospodarstvu, ker bo vpadlo število inozemskih turistov.

O stanju slovenskih cest so v Ljubljani razpravljali na novemborskem sestanku Sveta za promet in zveze republiške gospodarske zbornice. „Kaj delajo naši poslanci“ so se spraševali člani omenjenega sveta ob ugotovitvi, „da je cestni in tudi železniški promet v Sloveniji v tako kritičnem položaju, da bi morali o tem resno spregovoriti poslanci v republiški in zvezni skupščini in zahtevati odločne ukrepe, da bi se izognili veliki gospodarski škodi“. Tako je zapisano v poročilu o tem sestanku v ljubljanskem Delu z dne 23. novembra 1966.

Posamezni govorniki so na sestanku ugotavljali, da promet na cestah v Sloveniji narašča iz leta v leto. V letu 1966 je vozilo čez jugoslovansko mejo skoraj štiri milijone motornih vozil, t. j. še enkrat več kot v letu 1965. Slovenija zaradi slabih cest komaj še zmore tako velik cestni promet. To bo kmalu občutila industrija, zlasti pa turizem. Slovenija ne bo več kos potrebam po večjem prevozu blaga in potnikov. Člani sveta za promet in zveze republiške gospodarske zbornice so ostro kritizirali napovedano podražitev gorila za motorna vozila. Bili so mne-

nja, da bi bila taka podražitev opravičena samo tedaj, če bi ves tako zbrani denar porabili za izboljšavo cest, ne pa za kritje izdatkov zveznega proračuna. Slovenija sama potrebuje za vzdrževanje svojih cest 220 milijonov novih dinarjev, razpolaga pa samo s polovico tega zneska. Če bi 30 dinarjev, kolikor znaša napovedana podražitev, ostalo v Sloveniji, bi komaj zbrali toliko, kolikor je potrebno za vzdrževanje cest. O gradnji nujno potrebnih novih modernih cest (kakor jih gradijo v deželah okoli Slovenije — v Avstriji, Italiji, pa tudi na Hrvaškem, pa ne more biti niti ti govora. Prav zaradi tega so bili člani omenjenega sveta mnenja, da bi morali slovenski poslanci tako v slovenskem, kakor zveznem parlamentu naložiti to vprašanje in se zavzeti za njegovo pravično rešitev, in to tem bolj, ker je tudi v pogledu graditve cestnega omrežja Slovenija zapostavljena. Saj sta bili iz zveznih sredstev zgrajeni samo cesti Ljubljana—Zagreb in ljubljanska cesta.

Vprašanje graditve novih cest in vzdrževanje starih bo v letu 1967 postalo še bolj pereče, ker je Združenje železnicega transportnega podjetja v Ljubljani sklenilo, da bo letos opustilo še tele štiri železniške proge Ljutomer—Gornja Radgona, „Pračina—Ajdovščina, Imeno—Stranje in Velenje—Dravograd.

Opustitev omenjenih prog bo osebni in blagovni promet na cestah samo še povečala.

Razstava slovenskega umetnika v Argentini

Veliki buenoaireski jutranjik La Prensa je dne 23. januarja objavil poročilo o razstavi ksilografij in olj Sergia Sergi-Hočevarja v galeriji Rubinstein v ul. Alsina 2521 v Mar del Platí. Poročevalec poudarja veliko umetniško vrednost razstavljenih umetnin.

Umetnik Sergio Sergi je po rodu Slovenec Hočevar. Sergio Sergi je njegovo umetniško ime. V Argentini živi že dolgo let. V glavnem je živel in deloval v Córdoba in Mendoza, kjer je bil profesor in poddirektor na tamošnji Umetniški akademiji.

V argentinskih umetniških krogih je znana osebnost. Uživa veliko osebno simpatijo in visoko spoštovanje ter ugled s svojimi umetninami, zlasti bakrorezi in ksilografijami.

Njegovo življenje in delovanje v ne-slovenskem okolju ga nikdar ni odtujilo narodu iz katerega je izšel njegov oče. Zato je tudi on vedno javno in odkrito priznaval, da je po očetu slovenskega rodu. To je bilo tudi povedano v katalogu njegove zadnje umetniške razstave, ob koncu leta 1966 v eni od umetniških galerij v ulici Florida v Buenos Airesu.

Umetniku Sergiju Sergi-Hočevarju čestitamo k dosedanjim uspehom, ki jih jo dosegel s svojimi umetninami in s katerimi se je močno uveljavil v mednarodnem umetniškem svetu ter mu želimo, da bi z njimi še nadalje bogatil slovenski in svetovni kulturni svet.

Topalovič, Avstrija, dr. Celestin Jelenc, Argentina, Jovan Jovanović, Anglija, Ranko Marković, Francija, Djordje Radonjić, Francija, Bogdan Aleksić, Anglija, Ivan Vuletić, Švedska, Ing. Jože Germ, Argentina, Vitomir Mladenović, Anglija, Uroš Soskić, Anglija, Mileta Tomić, Francija, Marko Krstić, Francija, Vekoslav Farkaš, Anglija, dr. Josip Nigrović, in Peter Jaković, Danska, Slavko Ivanković, Anglija, Vojko Djaja, Francija in Bora Nikolić, Južna Afrika.

Začasni upravni odbor sestavljajo:

Predsednik dr. Živko Topalovič, podpredsednika: dr. Celestin Jelenc in prof. Milica Topalovič; tajnika Marko Milunović in Jovan Jovanović; blagajnika: Miloš Mladenović in Ranko Marković; člani nadzornega odbora Uroš Soskić, Mileta Tomić in Djordje Radonović. Urednik glasila „Budućnost“ dr. Živko Topalovič, upravnik, odvetnik Jovan Jovanović.

PORAVNAJTE NAROČNINO!
SVOBODNO SLOVENIJO

ZBORNIK SVOBODNE SLOVENI ZA LETO 1967

JE V TISKU

Kot smo poročali se je izid Zbornika za leto 1967 zaradi zamenjave stroja v tiskarni zavlekel. Tako bo Zbornik izšel proti koncu meseca februarja. V tem času je uredništvo dobilo toliko novega gradiva in podatkov za zadnji poglavji, da je obseg Zbornika narasel za 60 strani. V celoti bo obsegal 440 strani. Samo zadnje poglavje, kjer je pregled slovenskih domov, iz vseh kontinentov, kjer prebivajo Slovenci, je naraslo na 80 strani. Samo v tem poglavju je 50 zanimivih ilustracij.

Zaradi tolikšne razširitev obsega Zbornika ni mogoče vzdržati prvotne cene. Zato je prednaročilna cena 1.200 pesov za izvod, prodajna cena pa 1.500 pesov. Vse tiste, ki so ga v prednaročilu plačali ali dali na račun, prosimo, da ob prevzemu plačajo razliko do 1.200 pesov.

Budućnost

To je naslov reviji, ki je pod gornjim imenom začela izhajati kot glasilo „Socialdemokratske skupnosti Jugoslovancev zunaj domovine“. Urednik revije je dr. Živko Topalovič, 67-2-5 Feuchterslebengasse 1100 Wien, X, Avstrija, uprava je pa v Angliji (Jovan Jovanović, 43 Adelaide Road, West Ealing, London, W. 113).

V prvi številki je objavljen tudi program „socialdemokratske skupnosti Jugoslovancev zunaj domovine“, ki jo je ustanovila „inozemska delegacija Socialistične stranke Jugoslavije v dogovoru z merodajnimi tovariši in prijatelji“.

Program socialistične skupnosti je naslednji:

I. Socialdemokratska skupnost ima za cilj, da se v Jugoslaviji odstranijo in omogočijo diktatorski in nedemokratski režimi vsake vrste. To je mogoče doseči na demokratski način, če se preureditev državnega in družbenega reda izvrši na socialističnih, demokratskih in federalističnih načelih. To pa narekuje borbo tako proti totalitarnemu režimu, ki ga je vsilila Zveza komunistov, kakor tudi proti fašističnim in militarističnim režimom ter šovinističnim nacionalizmom vsake vrste. Celokupno notranjo preureditev države naj postopno izvršijo s svojimi odločitvami svobodno izvoljeni narodni predstavniki.

II. Da se pa ta načrt pravilno in pametno izvrši z ohranitvijo državne skupnosti, osebne ter družbene varnosti, je nujno potreben prehodni režim, ki ga naj sestavijo demokratski elementi. Naloga te prehodne vlade bi bila postopno odstranjevati diktatorske organe, omogočiti svobodni tisk in organiziranje svobodnih idejnih in političnih gibanj, kakor tudi izvedbo svobodnih volitev v primernem času. Naloga prehodne vlade mora biti likvidiranje stanja, ki ga je ustvarilo nasilno postopanje nedemokratskih režimov proti njegovim političnim nasprotnikom in emigrantom.

III. Socialdemokratska skupnost bo

Brali smo

„Dva kulturna dogodka“

Opisana sta v ljubljanskem Delu z dne 3. decembra 1966. Miran Kenda je „Pod črto“ ob opisu dveh javnih prireditev v Radovljici miselnost enega dela slovenske mladine prikazal takole:

Opisana sta v ljubljanskem Delu z dne 3. decembra 1966. Miran Kenda je „Pod črto“ ob opisu dveh javnih prireditev v Radovljici miselnost enega dela slovenske mladine prikazal takole:

Pišem vam, dragi prijatelji iz Kamnika, iz Novega mesta, iz Izole...; pišem vam in vas vprašujem: je pri vas tudi tako?

Pred kratkim smo povabili v Radovljico Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ iz Ljubljane. Poslali so nam velike plakate, ki smo jih razobesili po mestu in okolici, obvestili smo delovne organizacije, da lahko rezervirajo vstopnice... Na dan pred koncertom je bilo prodanih 46 sedežev. V našo lepo dvorano pa lahko v sili stlačimo več kot 700 ljudi!

Je pri vas tudi tako, dragi prijatelji iz Trbovelj, iz Metlike, iz Murske Sobote...? Ali ste tudi pri vas prisiljeni zadnji dan pred koncertom ponujati zastojarske vstopnice, v grozi, da bodo gostje peli pred prazno dvorano? Ali tudi prosite na osnovni šoli, naj razdelijo vstopnice med učence višjih razredov?

Mladi pevci so prišli in nam zapeli. Bilo jih je nekaj čez petdeset, nas v dvorani pa nekaj čez stosedemdeset: učitelji, šolarji, upokoenci in še nekaj drugih, ki radi slišijo lepo petje. Ploskali smo zase in za tiste, ki niso prišli; imeli smo nekoliko reče dlani, nekoliko vlažne oči in zavzdihnilo smo nekajkrat kako lepo pejojo!

Ste pri vas tudi tako utrujeni, dragi prijatelji iz Domžal, iz Ajdovščine, s Ptuj...? Vas imam v mislih, ki ste srednjih, zrelih let, ki vodite, upravljate, usmerjate! Ste tudi pri vas tako utrujeni od skrbi, sestankov, resnic in laži, da vas spravi od ugodja ob televizorju samo še poštena kavbojka?

Ali pa morda tudi v kino ne zahajate več? Morda je tudi pri vas, v Šoštanju, na Jesenicah, v Tolminu... preveč hrupno v dvoranah? Morda ste se tudi pri vas naveličali poslušati med predstavami neartikulirane vzklike veselja in prešerne radosti, ki vas sicer motijo a jih ni mogoče na noben način zavrniti? Je tako?

Da, v mladih ljudeh ni malodušja, ne mlačnosti in tudi malobrižnosti ne. Na našo malobrižnost, na vaš umik, dragi prijatelji iz Tržiča, iz Pirana, iz Slovenskih Konjic, odgovarjajo s hrupom in truščem. Saj se najbrž nisem

zmotil, da tudi pri vas prihajajo na rokometne tekme z zvonic, raglami in transparenti „UPORABI SILO“ — ne zaradi spodbujanja, ampak zaradi hrupa samega. Ne vem pa, ali tudi pri vas tekmujejo v zmerjanju sodnikov in obžudovanju potnih igralcev, ki si med odmorom prižigajo cigarete?

Teden dni za omenjenim koncertom APZ so gostovali v Radovljici „MLADI LEVI“. Bil je isti dan v tednu ista dvorana, iste cene vstopnicam, le dvorana je bila nabit polna. Prišli so od vsepovsod — čeprav je bila reklama povsem običajna — iz bližnje in daljne okolice. Celo nekaj starejših je bilo med njimi, ker so prehitro pogledali na plakate in mislili, da je na sporedu film po znanem romanu.

Niso dolgo zdržali. Vrgli so jih ven. Ne, mladina ni malodušna ne mlačna in ne malobrižna. Predstava je bila namenjena mladim — torej starci ven! Dvorana je naša!

Ne vem, ali bi vam bilo potrebno opisovati ves potek dogodkov, saj ste najbrž že sami doživeli podobne, dragi prijatelji iz Raven, iz Škofje Loke, iz Slovenske Bitrice...? Najbrž bi tudi pri vas ozmerjali Rafka Ingoliča, ki si je drznil sodelovati z „MLADIMI LEVI“, s „staro plešo“ in ga nagnali z odra. Najbrž bi se tudi pri vas metali po tleh, da bi dokazali, kako neizmerno jim je všeč popolna svoboda. Najbrž bi tudi pri vas skakali na oder in zahtevali, naj spored poteka tako, kot dvorana hoče.

In najbrž bi se tudi vi iz katerega koli podeželskega mesteca, ki si želite le svojega miru in počitka, ki se, kakor mi, prijetno starate, najbrž bi se tudi vi na tihem zgrozili nad pokvarjenostjo mladine, vzdihoma pomislili na svoja, tako drugačna mlada leta in zaprosili za kanček miru, da bi lahko prebrali svoj časopis.

Indonezijska nacionalistična stranka, ki je močna zlasti v zahodnem delu Jave, kjer je imel doslej največjo oporo indonezijski predsednik Sukarno, je objavila sporočilo, da odreka nadaljnjo pomoč Sukarnu. Od predsednika vlade grala Suharta zahteva, naj izvrši sklep te stranke ter odstavi Sukarna. S tako odločitvijo indonezijske nacionalne stranke, ki je bila doslej na Sukarnovi strani, je usoda indonezijskega predsednika končno zapečatena.

Novice iz Slovenije

Birma za starše

Na zahvalno nedeljo, 6. novembra 1966, so imeli v Černošnjicah birmo za odrasle in blagoslov krizevega pota. Med 23 birmanci so bili samo trije ali štirje otroci, drugi vsi odrasli. Zelo je bilo ganljivo, ko se je po slovesnosti zahvalila ljubljanskemu nadškofu dr. Pogačniku hčerka najstarejšega birmanca in rekla: „Hvala vam, da ste prišli birmat naše starše.“

Na Višjo pravno šolo v Mariboru se je let. šolskem letu vpisalo 111 rednih in 187 izrednih študentov. Za izredne slušatelje delujeta tudi dva zunanja centra in sicer v Novem mestu in Kranju, v pripravi je pa ustanovitev takega središča tudi v Celju. Od leta 1960 ko je bila ustanovljena ta šola pa do letos se je vanjo vpisalo 1500 rednih in izrednih slušateljev. Doseženi uspehi v tem času so pa bili zelo slabi, ker je od navedenega števila vpisanih študentov diplomiralo samo 224 slušateljev. Absolutni te šole lahko nadaljujejo pravni študij v tretjem letniku pravne fakultete, ali pa dobe zaposlitev v upravi občinskih skupščin, v zavodih za socialno zavarovanje ali pa kot sekretarji v delovnih organizacijah. V primeru, da hočejo nadaljevati študij na pravni fakulteti morajo prej opraviti izpit iz rimskega prava in pravne zgodovine.

V Sloveniji je nastopila v gradbeništvu občutna kriza. To je razvidno iz primerjave nedokončanih odn. začelih novogradenj v prvih devetih mesecih leta 1965 in 1966. V letu 1965 je bilo namreč v prvih devetih mesecih v Sloveniji 11.063 nedokončanih stanovanj, v istem razdobju leta 1966 pa samo 8441. Še slabše je razmerje glede novozačetih gradenj. Teh je bilo v omenjenem času leta 1965 5.336, v istem razdobju leta 1966 so pa začeli graditi samo 3.025 stanovanj. Predsednik sveta Biroja gradbeništvu SRS ing. Hugo Keržan navaja za vzrok krize v gradbeništvu „pretežke in preostre kreditne pogoje tako za kupce, kakor tudi za proizvajalce stanovanj“.

V Ljubljani so ugotovili, da dobe za dva kratka filma iz inozemstva en dober celovečerni film, za dva domača celovečerna v inozemstvo prodana filma pa dobe iz inozemstva samo 1 kratki film.

Ljubljanska opera je dne 25. in 27. novembra 1966 gostovala v mestu Treviso. Obakrat je nastopila s Smetanovo opero Prodana nevesta in z njo dosegla velik uspeh. Med svojim gostovanjem je priredila tudi dobrodelni koncert za poplavlence v Italiji.

Dr. Anton Bajc je 6. novembra praznoval 70. letnico. Slavistiko in romanistiko je študiral v Zagrebu, Pragi, Parizu in Ljubljani. Težišče njegovega delovanja je slovensko besedoslovje. S sodelavci je pred vojno prirejal slovenske čitanke, po vojni izdal slovensko slovnico ter bil med sestavljalci Slovenskega pravopisa leta 1950 in 1962. Sedaj vodi na Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani oddelek za slovensko gramatiko, filologijo ter pravo-

pis. Je tudi član glavnega uredniškega odbora za izdajanje velikega akademskega slovarja slovenskega knjižnega jezika.

V Ljubljani je bila v decembru za 70 letnico slikarja Vena Piona razstava njegovih slik.

Tovarna bučnega olja v Slovenski Bistrici nagovarja okoliške kmete naj bi gojili še na večjih področjih buče in to poljske in štajerske sorte, katerih semena so brez lupin. Za 1 kg takih bučnih semen tovarna plačuje od 800 st. dinarjev, za bučno seme z lupinami pa samo do 300 st. din. Od bučnih semen da imajo kmetje dvojno korist: zanje dobe več, kakor za pšenico, koruzo ali krompir. razen tega pa imajo tudi dobro krmilo za živino. Tovarna sama prodaja 1 l bučnega olja po 1680 dinarjev.

S 1. januarjem so se v Jugoslaviji podražile poštne pristojbine in sicer za pisma in dopisnice v domačem prometu za 100%, za inozemstvo pa za 50%.

Po novih zakonskih predpisih, ki jih je izdalo min. za narodno obrambo, bo v bodoče 20% več vojaških obveznikov služilo vojaški rok na področju svojih republik, kakor pa doslej.

V Sloveniji se je v zadnjem času ponovno zgodilo, da so direktorji raznih podjetij grozili z ostavkami in odpovedjo, če samoupravni organi niso sprejeli njihovih zamisli in predlogov. Vodstvo sindikatov tako početje obsoja in ga označuje za čisto izsiljevanje.

V Cerknici že od leta 1960 izvršuje vsa gradbena dela domače gradbeno podjetje Gradišče, četudi so se zanja potegovala druga gradbena podjetja. Četudi so bila v svojih ponudbah mnogo ugodnejša kot Gradišče, je izvedbo javnih del navadno dobivalo omenjeno podjetje dostikrat tudi brez licitacij. Podjetje Gradišče je tudi letos dobilo od občine naročilo za zgraditev občinske pekarnice za 800 milijonov starih dinarjev. Občinska skupščina je najprej brez licitacije zbrala nekaj ponudb. Delo je dobil najcenejši ponudnik, ki je bil od Gradišča cenejši za 4 milijone dinarjev. Gradišče se je proti oddaji del privatniku pritožilo na republiško gradbeno inšpekcijo, ki je odločbo o oddaji del razveljavila ter občinski skupščini naročila, da mora za zgraditev pekarnice razpisati javno licitacijo. To se je zgodilo. Med tremi ponudniki je bilo podjetje Gradišče na prvi pogled za 150.000 dinarjev ugodnejše od ostalih dveh, toda pri natančnejšem preučevanju ponudbe so ugotovili računsko napako, po kateri je ponudba podjetja Gradišče postala za 2 milijona dinarjev dražja od naslednjega najugodnejšega ponudnika. Komisija, gradbeni odbor in soinvestor so bili mnenja, da mora delo dobiti najugodnejši ponudnik. Podjetje Gradišče pa je zahtevalo, naj o oddaji dela za zgraditev pekarnice odloči svet za urbanizem, katerega član je tudi direktor podjetja Gradišče. Tudi svet za urbanizem je zastopal stališče, da mora izvedbo zgraditve pekarnice dobiti najugodnejši ponudnik. Pa se ni zgodilo tako. Predsednik občine je namreč bil drugačnega

mnenja ter je delo oddal Gradišču, čeprav je bil najdražji ponudnik.

Tako postopanje predsednika občine je med občani naletelo na neodobravanje in vzbujalo najrazličnejše komentarje.

V zdravstvenem zavarovanju na Gorenjskem so imeli do konca tričetrtletja 1966 559 milijonov starih din. primanjkljaja. Od omenjenega zneska gre na račun nižjih dohodkov 187 milijonov, za 372 milijonov so pa predvideni izdatki nad planiranimi.

Na Viru pri Domžalah je tovarna sanitetnega materiala. Med drugim izdeluje cigaretnne filtre ter z izdelkom pokriva že 70% domačih potreb, tako, da morajo letno sedaj uvoziti cigaretnih filtrov samo še za 200.000 dolarjev. Tovarna sanitetnega materiala na Viru bi svojo proizvodnjo seveda lahko še dvignila. Pa tega ne more storiti, ker ne more uvoziti stroja za izdelovanje filtrov, čeprav stane samo 10.000 dolarjev, ki jih ni mogoče dobiti, da bi z njimi prihranili 200.000 dolarjev. Deviz iz Beograda pač ne dovolijo.

Komunalna skupnost socialnega zavarovanja v Ravnah na Koroškem je zelo deficitarna. Kar 400 milijonov primanjkljaja ima. V zelo težavnem gospodarskem položaju je tudi tamošnji Zdravstveni dom. Uslužbenici v domu so pa prišli na misel, da bi zdravstveni ustanovi pomagali na ta način, da bi za en mesec Zdravstveni dom kar zaprli in bi vsi uslužbenici odšli na brezplačni dopust. Pri tem seveda nihče ni mislil na bolnike. Kaj pa naj ti delajo v mesecu, ko naj bi bil dom zaprt? Kdo naj jih zdravi?

V Domžalah pri Ljubljani vodi župnijo znani slovenski skladatelj Matija Tomc. Ta župnija je med drugim znana tudi po svojem pevskem zboru, ki ga vodi skladatelj župnik Tomc sam. Pevski zbor je v letošnjih poletnih mesecih napravil izlet na Koroško in je pel na več krajih. Poleg drugih pesmi je zapel tudi najnovejšo Tomčevo skladbo, kantato, ki opeva slovenske božje poti: Brezje, Sveto goro, Višarje, Ptujsko goro in Gospo Sveto. Zbor je sicer skladbo našteval doma, prvič jo je pa pel med svojim obiskom na Koroškem.

Zasebniki v Sloveniji so v lanskem prvem polletju uvozili iz inozemstva 7527 osebnih avtomobilov, okoli 6000 majhnih motornih kosilnic, 468 traktorjev, 385 kmetijskih vozil, 165 mlatilnic ter pralnikov. Največ pralnikov je prišlo v Slovenijo iz Trsta.

Stanovanjska stiska ni huda samo v Ljubljani, ampak tudi po ostalih slovenskih mestih in krajih. To potrjuje dejstvo, da si je morala šestčlanska družina upokojenca Jožefa Zalokarja v Novem mestu stanovanjsko vprašanje rešiti tako, da se je nastanila v cerkvi v Mačkovicu pri Novem mestu. Zaradi tega je postal ta kraj tudi „turiščno zanimiv“ ter si cerkev in Zalokarjevo družino na hribčku poleg avtomobilske ceste prihaja ogledovat tudi veliko tujcev.

Monografija pok. dr. Mirka Ruplja o Primožu Trubarju je izšla v nemškem prevodu pri Muenchenski založbi Suedwesteurop. Verlagsgesellschaft pod naslovom „Primus Trubar: Leben und Werk des slovenischen Reformators“. Prevod je oskrbel Balduin Saria.

V Ljubljani so študentje tamošnje tehniške šole smrt svojega sošolca Bogdana Bruneta naznanili z naslednjimi besedami: „Prepašeni sprčo neamislivosti in krivici smrti, strmimo v tvoj mrtvi obraz dragi Bogdan Brunet“ itd.

Umrli so. V Ljubljani: Majda Breškvar roj. Hribar, Milka Škofljanc roj. Reje, Viktorija Rebolj roj. Jerman, učit. v.p., Andrej Keršmanc, strojevodja v.p., Angela Kavčič roj. Kobler, upok., Anton Zdouc, vlakovodja v.p., Ivan Mikuš, upok., na Weiss, upok., Vladimir Globelink, upok., Ana Damijan roj. Golj, učit. v.p., Avgust Grgič, uslužb., botaničnega vrta, Marija Rutar, upok., Jože Novšak, žel. uslužb., Miha Kožuh, žel. ur. v.p., Nežka Povhe, roj. Deraganc, Anton Petan, Mihael Lapuh in njegova žena Milka roj. Janežič, žrtvi avtomobilske nesreče, Luiza Hribnik roj. Lavrenčič, Janko Potočnik, Marijan Žibert, Jakob Rupar, Jože Kovačič, Angela Rakar, gledališka igralka, Erna Hlavaty roj. Vizjak, Franc Tavčar, Ivan Kaloper in Franc Cerar v Brezovici, Dragica Nardin roj. Flego v Piranu, Burgi Mohorko v Savi, Ivan Žabar v Novi Gorici, Valerija Jezernik v Lučah ob Savinji, Ivan Bervar v Celju, Marta Plavšak, učit. v.p., v Trbovljah, Lovrenc Štrukelj, upok. v Rakeku, Karel Žitko računovodja v.p. v Kopru, Janez Palovšnik v Lescah, Janez Kumer, kovaški mojster v Moravčah, Anton Šibav v Izoli, Franc Čad v Črnučah, Ivan Jemec v Devici Mariji v Polju, Marija Grum roj. Brelec v Bizovniku, Vinko Gaberc v Gornji Radgoni, Anton Cvirn, šofer v Celju, Ignac Zupan, električar v.p. v Zagorju in Marija Hyhlik roj. Štolfa v Sežani.

Slovinci v Argentini

BUENOS AIRES

OSEBNE NOVICE

Poroka. V cerkvi sv. Patricija v Bs. Airesu sta se poročila v petek dne 3. februarja Vital Hartman iz Villa Ballester in gđc. Marija Eugenia Beretta Bigliolo. Mladi par je poročil g. Msgr. Orehar, za prič. sta pa bila: nevesti, njen oče kapetan Alberto Beretta, ženinu pa njegova sestra gđc. Saša Hartman. Mlademu paru naše iskrene čestitke, vso srečo in obilo božjega blagoslovja!

SLOVENC I P O S V E T U

ANGLIJA

Župnik g. Ignacij Kunstelj, dušni pastir za Slovence v Angliji, je imenovan za ravnatelja dušnih pastirjev za Slovence v izseljenstvu.

ZDRUŽENE AMERISKE DRŽAVE

Huntington 24. januarja 1967.

Po dolgem času se zopet oglašam v Sv. Sloveniji. Tokrat z žalostno novico. Župnik naše slovenske fars v Bridgportu dr. Andrej Farkaš se je 20. januarja z avtom smrtno ponesrečil. Ko se je omenjenega dne vozil domov ob 11. uri zvečer, je na križišču ceste priletel nasproti njemu avto, v katerem sta vozila dva brata črnca. Udarec je bil tako silen, da je avto župnika Farkaša kar zmečkalo, on sam je bil potisnjen v

Vsak teden ena

PO KOROŠKEM, PO KRANJSKEM

Po Koroškem, po Kranjskem že ajda zori,

že ajda zori, že ajda zori, en dekleč jo žamje, jo glavca boli, jo glavca boli, prav zares.

Tri dni jo že žamje, tri snopke ima, tri snopke ima, tri snopke ima, pogledjte na roke, kolk žuljev ima, kolk žuljev ima, prav zares.

KOROŠKA

Zasedanje Narodnega sveta koroških Slovencev

Predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev so se 21. januarja zbrali v Mohorjevi hiši v Celovcu, kjer so obravnavali vrsto važnih narodno političnih vprašanj. Na zasedanju so obširno preresetali volitve v kmetijske zbornice, nato pa razpravljali o Kmetijski šoli v Podravljah. To Kmetijsko šolo od jeseni vodita po sporazumu med Narodnim svetom koroških Slovencev in levčarsko Zvezo slovenskih organizacij Kmečkogospodarska zveza in Kmečka zveza, ki je včlanjena v Zvezo slovenskih organizacij. Kmetijska šola bo zaključila tečaj marca meseca in učni zbor smatra, da bo leto uspešno za vse, ki obiskujejo to šolo. O vprašanju državnega priznanja Kmetijske šole je dr. Inzko izjavil, da je za začetek potrebna privatna šola, ki naj jo podpro vsi Slovenci. O delu v Kmetijski šoli v Podravljah je poročal tudi njen podravnatelj Dr. Dumljanič, ki razen tega poučuje živinorejo.

Politični referat je imel nato predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Inzko, ki je prikazal važnost izgradnje političnega aparata v vseh krajih Južne Koroške.

Po osemnajstih letih, odkar je bil ustanovljen NskS, se je treba resno vreči na delo. Za delo na političnem polju niso dovolj poslovilni in pravilnik ter na običnih zborih odobrene zmernice, temveč program, ki naj začrta delo organizacije. Sestavili so poseben odbor, ki bo izdelal osnutek, jeseni bo predložen ta osnutek v javno diskusijo, občni zbor Narodnega sveta bo nato sklepal o morebitnih dodatkih ter sprejel končno veljavni program te slovenske demokratične organizacije.

razbit avtomobil na mestu mrtvih. Policija je rabila eno uro, predno ga je potegnili iz razbitega avta. Avto, ki sta ga vozila črnca, se je ob udarcu užgal in sta oba brata notri zgorela.

Župnik dr. Farkaš je bil rojen v Ključarovicah v Slovenskih goricah. Star je bil 58 let. Bil je zelo izobražen. Imel je 3 doktorate in govoril več jezikov. Mnogo dobrega je napravil beguncem s tem, da je posredoval, da so dobili delo v raznih tovarnah, preskrbel jim je stanovanje in pohištvo, za kar so mu mnogi hvaležni. Iz pogrebnega zavoda so ga pripeljali v župnišče, kjer so se farani poslavljali od njega.

Pogreb je bil 24. januarja. Udeležilo se ga je nad 60 duhovnikov, med njimi več kanonikov. Sam škof je imel mašo za pokojnega župnika. Več kvadrov dolga vrsta avtomobilov se je vila proti pokopališču, kjer so ga položili k zadnjemu počitku. Naj mu bo lahka tuja zemlja. Za faro je izguba agilnega župnika nenadomestljiva. Koliko dobrega bi se lahko storil za svoje farane!

Božične in novoletne praznike smo lepo praznovali. Sneg nam je naredil praznike še bolj privlačne. Na žalost se je tudi letos ubilo ob božičnih in novoletnih praznikih nad 1000 oseb. Nekaterim se zelo mudi na drugi svet, s tem, da preneglo vozijo. Nekateri v pijanosti ubijejo sebe in še druge. Vedno več avtov je na cestah in s tem tudi več nesreč.

Zimo imamo prav dobro. Ta mesec je bilo prav malo snega. Ko to pišem, ga ni več. Tudi mraza ni posebnega. Lahko ram bo pa februar prinesel snega. Smo sredi zime in ne verjamem, da bi nas kar tako pustila brez mraza in snega.

Danes je postal svet tako majhen, da se v New Yorku zajtrkuje, v Moskvi kosi, iz Argentine pa hodi pismo 15 dni. To je pismo prijatelja Luke. Gotovo čaka na odgovor in ga v kratkem dobi. Tudi pisma od hčerk neredno prihajajo ali pa sploh ne.

Lepo se zahvaljujem prijateljem za voščila za praznike, v kolikor jim nisem pisal. Čudno se mi zdi, da se prijatelj Janko ni nič oglašil.

Ob koncu prav lepo pozdravljam vse čitatelje Sv. Slovenije, poročevalce in sotrudnike, urednike in hčere

Frank Žele

Ustanovljena je v Bs. Airesu ukrajinska univerza

V zadnji številki Svobodne Slovenije z dne 2. februarja smo objavili dekret ukrajinskega kardinala Josia Slipija o ustanovitvi Ukrajinske katoliške univerze sv. Klimenta v Rimu ter dekret o ustanovitvi podružnice filozofsko-humanistične fakultete omenjene univerze v Buenos Airesu ter ustanovitev slovenističnega oddelka na tej univerzi.

Danes objavljamo seznam predavanj ter profesorjev na podružnici filozofsko-humanistične fakultete Ukrajinske kat. univerze sv. Klimenta v Buenos Airesu.

I. leto 1967

1. Uvod v filozofijo: Predavatelj: o. Avguštin Porodko, licenciat filozofije, profesor bogoslovja v Čilu.

2. Doktrina II. vaticanskega cerkvenega koncila. Prevzvišeni apostolski vizitator Ukrajincev, škof Andrija Sapeljak (izjemoma v ukrajinskiščini).

3. Primerjalna zgodovina slovenskih književnosti I. Dr. Tine Debeljak, prof. slavistike na Kat. univerzi v Bs. Airesu, član Svobodne Akademije znanosti in umetnosti v Parizu.

4. Zgodovina vzhodne Evrope. Dr. Bohdan Halajčuk, prof. kat. univerze v Bs. Airesu, direktor centra za sovjetologijo itd.

5. Zgodovina krščanstva v slovenskem svetu. Dr. Franc Gnidovec, b. izredni profesor bogoslovne fakultete v Adrogeju.

II. leto

1. Bogoslovje s posebnim pogledom na vzhodno krščanstvo. Dr. Franc Gnidovec.

2. Ekonomska zgodovina Ukrajine.

Lic. Mihajlo Wasylyk, prof. centra za sovjetologijo.

3. Zgodovina vzhodnih Slovanov s posebnim ozirom na politični ustroj. Mag. Włodimirz Toczyłowski, profesor univerze v La Plati.

4. Uvod v pedagogijo. Dr. Vinko Brumen.

5. Cerkveno slovanska slovnica (predavatelj ni še določen) oz. Primerjalna zgodovina slovenskih književnosti II. Dr. Tine Debeljak.

III. leto

Za Ukrajince:

1. Ukrajinska književnost. Lida Taridzka, abs. slavistike v Gradcu.

2. Ukrajinska umetnost. Prof. Evgen Anackij, član Ukrajinske akademije znanosti in umetnosti in prof. dr. Jurij Šuljminskij, redni prof. na univerzi v San Luisu.

3. Ukrajinski jezik. Mag. Jaroslav Uljickij.

4. Zgodovina Ukrajine. Prof. dr. Bohdan Halajčuk.

Paralelno z glavnimi predavanji, obveznimi tudi za slovenske slušatelje, se vrše enkrat na teden tudi slovenska predavanja iz naslednjih predmetov:

1. Zgodovinska slovnica slovenskega jezika. Prof. A. Geržinič.

2. Zgodovina slovenske književnosti. Dr. Tine Debeljak.

3. Zgodovina slovenske likovne umetnosti. Marijan Marolt, član Svobodne Akademije znanosti in umetnosti v Parizu.

Ta predavanja bi se nadaljevala tudi v drugem letniku, v tretjem, pa bi se pomnožila z zgodovino Slovencev, s pregledom ukrajinske kulturne zgodovine s posebnim ozirom na slovensko-ukrajinske stike ter s seminarjem praktičnimi vajami slušateljev.

Za vpis na univerzo, ki bo začela s predavanji predvidoma po veliki noči, se zahteva srednješolska izobrazba, bodi dobljena še v domovini, ali v Argentini. V srednješolske izobrazbe štejemo tudi trgovske akademije, učiteljska in podobne ustanove, ki uživajo v Argentini ta položaj. Vpisovanje se vrši na podlagi dokumentov v originalnem jeziku, brez predhodnih dopolnilnih izpitov. Lahko se vpišejo tudi izredni slušatelji.

Zahodna Nemčija in sovjetski blok

Zahodna Nemčija je prejšnji teden vzpostavila redne diplomatske zveze s komunistično Romunijo.

Kakor je znano, je zahodnonemška vlada pod Adenauerjem sprejela za svoje vodilo v zunanji politiki do držav sovjetskega bloka tkim. Hallsteinovo načelo, ki pravi, da Bonn ne bo sklepal diplomatskih odnosov s tisto državo, ki ima diplomatske odnose z zahodnonemškim komunističnim režimom. Edina izjema je bila sovjetska vlada.

Tega načela se je Adenauerjeva vlada dosleno držala ter je npr. prekinila redne diplomatske odnose tudi s Titovo Jugoslavijo, ko je ta vzpostavila svoje diplomatske odnose z Vzhodno Nemčijo.

Toda že v Erhardovem meddobju je zahodnonemška vlada začela pod pritiskom stikov predvsem gospodarskega značaja z vzhodno Evropo iskati možnosti, da bi z vzhodnoevropskimi državami uredila tudi diplomatske odnose, ne da bi s tem omogočila vzhodnonemški vladi pridobiti si od vseh mednarodno pravno urejen obstoj.

V novi zahodnonemški vladi pod predsedstvom Kiesingerja in socialista Brandta je ta misel še bolj stopila v ospredje ter je zahodnonemška vlada storila prvi korak v tej smeri z Romunijo, državo, ki jo je smatrala za najbolj uporniško od sovjetskih satelitov. Vzpostavila je redne diplomatske stike z Bukarešto.

Pogajanja med Bonnom in Bukarešto so tekla tako, da se zahodnonemška vlada ni v ničemer kompromitirala glede svojih zahtev do Vzhodne Nemčije. Romunski komunisti so dokazali, da jim je solidarnost z vzhodnonemškimi komunisti drugotnega pomena, kadar gre za dobrobit njihove države. Zato so problem Vzhodne Nemčije na zahtevo bonnske vlade mirno črtali s programa predhodnih razgovorov za vzpostavitev diplomatskih odnosov z Zahodno Nemčijo.

S tem je Zahodna Nemčija zadejala nov diplomatski udarec Vzhodni Nemčiji, katera postaja, kakor je opaziti, tudi sovjetom vedno težje breme. Ulbrichtova vlada je ta udarec prenesla, toda ne brez protesta. Vzhodnonemška vlada je protestirala v Bukarešti, ker je ta vzpostavila diplomatske odnose z Bonnom, ne da bi zahtevala od Kiesingerjeve vlade kakršno koli izjavo v prid Vzhodni Nemčiji. Ulbrichtova vlada se boji, da jo bodo v tem oziru pustile na cedilu še druge države sovjetskega bloka, zahodnonemška vlada pa je ustvarila precedent za zadevna pogajanja z ostalimi sovjetskimi sateliti.

12. marca 1967

**Slomškov dom
VELIKA TOMBOLA**

V Moskvi so bili doslej v tem novem razvoju znotraj sovjetskega bloka previdno tiho.

Zahodnonemška vlada se je odločila, da bo vzpostavila redne diplomatske stike s tistimi komunističnimi državami od katerih pričakuje gotove koristi. Vprašanje obnove rednih diplomatskih stikov z Beogradom zato še ni prišlo na vrsto. V Beogradu trenutno sedi na nemškem veleposlanstvu le nemški odpravnik poslov.

**PRISPEVAJTE V TISKOVNI
SKLAD SVOB. SLOVENIJE!**

PO ŠPORTNEM SVETU

Uruguay, južnoameriški nogometni prvak. Samo točko, neodločen izid bi rabila Argentina za osvojitve naslova, pa ji je naslov ušel prav v zadnji odločilni tekmi z Uruguayci. Imeli so pač za seboj vso množico gledalcev in so seveda delno vplivali na sodnika, ki je sodil prekrške precej milo. Kljub temu pa je težko reči, da bi bila zmaga Uruguaycev nezasluzena. Igrali so na zmago z vsem srcem, kakor je to pri Uruguaycih v navadi. Argentinci so imeli naslov XXII. južnoameriškega nogometnega prvenstva v žepu z neodločenim rezultatom, so seveda precej pazili na noge in niso preveč tvegali. To pa jih je tudi pokopalo.

Seveda bo argentinska nogometna reprezentanca dobila novega trenerja, ker Jima Lopesa listi zelo kritizirajo. Pišejo, da ni znal o pravem času zamenjati treh igralcev in ena zamenjava pa je bila sploh še slabša kot prejšnji igralci.

Splošna sodbja je, da poleg Brazila, ki ni nastopila na tem prvenstvu, Argentina in Uruguay tvorijo razred zase, sledi nekoliko bolj zadaj Čile, Paraguay je precej odpovedal, Venezuela se šele uveljavlja v takih nastopih, Bolivija pa ima le povprečno moštvo.

Najboljši jugoslovanski kroglač v letu 1966 je bil Miro Steržaj iz Ljutomer, ki igra za Mariborski Branik. Nekdanji svetovni prvak Steržaj je ohranil prvo mesto, ki ga je imel že v letu 1965. Na drugem mestu je Leon

JAVNI NOTAR
Francisco Raúl
Cascante
Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2
Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-8827

Grom iz Rakeka, ki je najbolj napredoval. Lani je bil na 10 mestu. Deveto mesto ima šlibar iz Jesenic, deseti je Ambrožič iz Kranja, 11. je Turk prav tako iz Kranja in 12. Hladnik iz Novega mesta.

V Beogradu se je 11. dec. zaključil telovadni „turnir republik“. Miro Cerar, absolutni prvak Jugoslavije, ni nastopil zaradi poškodb. Tako je rešil čast slovenske telovadbe Janez Brodnik, ki je osvojil prvo mesto pred Aničem, tretje mesto je pripadlo spet Slovencu Kuešlu, temu sledita Rafajlovič in Petrovič.

OBVESTILA

Nedelja, 12. februarja:

Izlet deklet KA. Zbirališče Slovenska hiša ob 6.30.

Izlet Družabne pravde v prostore kluba Recreo Deportivo Punta Chica. ki je ob reki Río de la Plata, blizu San Isidra, ulica Aires 350, Victoria. Dohod s kolektivom 60 (spodnja proga) do križišča Libertador Gral. San Martín in Guido Spano, Victoria, kjer bo v dopoldanskih urah čakal odbornik Dr. pravde. Vstopnina za odrasle 50 pesov. Informacije pri g. Šestu, telef. 21-2392.

Nedelja, 26. februarja:

V Slovenski vasi po 2. slovenski maši ob 10.30 uri v društveni dvorani 14. letni občni zbor Sociedad de Fomento Villa Eslovena.

Nedelja, 5. marca:

Pričetna šolska sv. maša slovenskih otrok.

Sobota, 11. marca:

V Slovenskem domu v San Martinu popoldne in zvečer veliki kermes.

Konzorcij Vestnika in DSPB - BAvabita vse borbe in prijatelje na družabno snidenje 5. marca na Pristavi: ob 9 sv. maša za padle zatem anketa za kamnito mizo, nato asado. Prijave pri odbornikih DSPB ali pa: 629-2979.

Rojaki iz Blok so vabljeni, da se udeležijo sv. maše, ki jo bo daroval g. župnik Andrej Makovec iz Blok v nedeljo, 19. februarja ob pol 9 v stolnici v San Martinu. Po maši pa so rojaki vabljeni na razgovor in asado v Slovenskem domu v San Martinu.

Slovenski izseljenski javnosti sporočamo, da nas je dne 4. februarja t. l. za vedno zapustil v 84. letu starosti naš zvesti član gospod

Franc Pečar st.

Zavednega slovensko moža bomo ohranili v trajnem spomintu.

Zedinjena Slovenija

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)
Uradne ure od 17—20

Pisarna zaprta od 19. decembra
do 13. februarja

Izredni slučaji dr. Martinez
Sarmiento 1479, 1 p., T. E. 46-4972

Simon Rajer

uradni prevajalec

Uruguay 743, 5. nadstr. pis. 506
od 9—12 in 15—19. ure

Prevodi, dokumenti (nabava, legacijazacija, popravki), vožnje (pomorske in letalske).

Plošče, knjige in diapozitivi
iz Slovenije.

POBAVNAJTE NAROČNINO!

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

Concesión N° 3224

TARIFA REDUCIDA

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 910.387

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1967: za Argentino \$ 1.900.—. Pri pošiljanju po pošti doplačilo \$ 100.—. Za ZDA in Kanado: 12 dolarjev za pošiljanje z letalsko pošto, in 9 dolarjev za pošiljanje z navadno pošto.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

V nenehni skrbi za svoje, nam je pokazala pot v večnost naša ljubljena mami

Josipina Omahen roj. Veber

K zadnjemu počitku smo jo spremili v soboto dne 7. januarja 1967 ob 16.45 iz Marijine mrliške kapelice v Ljubljani.

Žalujoči

mož dr. Gustav Omahen, hčerke: Nikica, Tatjana in Babika z družinami, vnučke Saška, Andreja, Mojca, Barbka in drugo sorodstvo.

Ljubljana, Maribor, Gornja Radgona, Buenos Aires.

Vsem prijateljem in znancem sporočam žalostno vest, da je dne 4. februarja po kratki in težki bolezni, previden s tolažili svetevre v 84. letu mirno v Gospodu zaspal v bolnici Fernández v Buenos Airesu naš dragi oče, stari oče, gospod

Franc Pečar

K zadnjemu počitku smo ga položili dne 7. februarja na pokopališče Chacarita v Buenos Airesu.

Vsem, ki so draga očeta hodili obiskovat, ga spremljali na njegovi zadnji poti, iskrena zahvala.

Posebno zahvalo sem dolžan č. g. Jožetu Košičku za podelitev svetih zakramentov našemu dragemu očetu, za številne obiske in vso pomoč; č. g. Francu Reberščaku in Mirku Grbcu za opravljene obredne molitve v bolnici, za spremstvo pogreba in za molitve ob odprtem grobu.

Vsem prisrčna hvala!

Našega rajnega očeta priporočam vsem v molitev in v blag spomin.

Hvaležni sin France
v imenu vsega sorodstva

Janez Jalen

Trop brez zvoncev

Povest

Obstal in prislunil. Zazdelo se mu je, da je med pasjim laježem zaslišal glas Grmove špelce. Ni vedel ali je res ali se mu je samo zazdelo, ko je takoj živo pomislil na mlado planšarico. Stopil je hitreje. Kmalu je razločno ujel, kako je špelca skušala strahovati psa: „Resa! Jaz te bom. S palico te bom, če ne greš pri prici z mano nazaj v stan.“ Pes se še zmenil ni. Še huje je lajal na lisjaka. Špelca je postala huda: „Resa! Boš videl, da te bom. In Petru te zatožim, da si ušel, pa čeprav se mene ozmerja.“

Kakor bi odsekal, je dekle obmolnila in pes tudi. Z bližnje poseke je zadonel zateglo vabeč žvižg: „Fiifi. Fi fi fiifi.“

Resa je pazno privzdignil uhlja. Hkrati je že zagledal prihajajočega Petra. Stekel mu je naproti, kar so ga noge nesle. Veselo je poskakoval okrog njega in cvilil in lajal, kakor bi hotel pripovedovati: „Spet sem ga spodil, lisjaka. Spet, spet, spet.“ Lovec je psu ukazal k nogi in ga ni pustil več pred lisčino. Špelca je pa mrko pogledal in ji počital, da mu bo skvarila psa. Špelca se je zavedala, da je ona najmanj kriva, če sploh kaj je, pa ni ugovarjala. Bala se je, da bi Peter ne začel strahovati Rese. Vsaka bi ne zna biti tiho, najmanj pa Tkalčeva Jerca.

Na Zgornjem Vogarju, ko je bilo že prepozno, da bi pes razumel, zakaj je tepen, pa je Grmova povedala, da je že snoči ušel Jerci. Dolgo je tekal naokrog in se pod Znojevim senikom večkrat ustavil. Morebiti je Petra tudi klical, pa ga ni slišal. Gotovo je že spal. Psa je postalo strah. Kakor otrok je

prišel jokati pred špelčin stan: „Odprla sem mu. Resa je nocoj spal pod mojim pogradom. Če sem zato zaslužila, da me grdo gledaš, pa me.“

„Kdo ti je pa kaj rekel,“ se je branil Peter.

Špelca pa še ni vsega povedala. Kakor bi pripeljala je nadaljevala:

„Davi, takoj ko sem vstala, sem Reso peljala nazaj k Jerci. Vem, ni prav da je pes sam šel na lisjaka. Pa ni ušel meni, je Jerci. Z njo se zgovori. Se boš laže kakor jaz. Šla sem pa Reso iskat zato, da bi se ti ne ujezil in ga ne tepel.“

Peter je stopil pred planšarico in ji zastavil pot. Veselo so se mu zasvetili zobje izpod brk. „Kar dober lovec bi bila. Le kdaj bi utegnila imeti premehko srce.“

„Naj imam, kakršno hočem. Zame je dobro; drugemu ga pa nikomur ne ponujam.“ Špelca se je branila še dalje iti s Petrom. Ni marala priti z njim k stanovanju. Bog ve, kaj bi si Tkalčeva mislila. Potlej bi se pa spet grdo držala.

Peter je zrasel: „Jerca s svojimi muhami ne bo nikogar strahovala, najmanj pa tebe. Zavoljo psa bo pa že svoje slišala.“

Rahel veter je potegnil po senočetih navzgor. Prinesel je vonj po sveži jesenski travi, ki je le na redko posejana s cvetjem. Resa je povohljala. Bržčas se je v skalah nekje pod njim grel na soncu lisjak.

Peter je špelco skoraj prisilil, da je šla z njim v Jerčin stan. Tkalčeva ni pokazala niti najmanjše nejevolje. Ve-

32

dela je, da je od ostrorobe toče Grmova postala dekl.

Zavedala se je pa tudi, da mora vse kakor priti s Hribarjevim Petrom kmalu na jasno, če ne, prav gotovo nikoli ne bo njegova žena. Resi je koj postregla z mlekom in ni prej odnehala, da je tudi špelca pomagala jesti zajca. ki je ostal od sinoči. Saj je bil dober, a špelca ga je le s težavo požirala.

Zahajajoče sonce je zlatilo prve porjavele krone drevja, ko je Peter odhajal s psom nazaj v dolino. Jerca in špelca sta stali vsaka pred svojim stanom. Da izžene puste misli iz glave, je Grmova zaukala. Sredi vriska pa je odsekala, kakor bi se ji bilo zaletelo.

Večer je bil lep. špelci je bilo hudo kakor že davno ne. Vso noč ni skoraj nič spala, pa sama ni vedela zakaj.

Prestreljena perut

Jesen je pričela barvati drevje. Vrhovi kron so drug za drugim porumeli. Odmrli so prvi listi. Veter jih je trgal z vej in vejic. V kolobarjih so se spuščali z višine na tla.

Noči so bile vedno hladnejše. Padle so prve slane in razlile po obledelih zelenju bogastvo barv. Bukev je pordela, gaber in javor sta rjavkasto zadahnila, macesni so v soncu blesteli kakor čisto zlato. Čimdalje bolj pa so se kazale temnozelenne smreke in srebrno iglaste jelke. Borovci so kljubovalno pogledovali s pobočij v doline, kakor bi hoteli reči listnatemu drevju, da jih ni strah zime.

Strmi skalni Studor vstric temno porasle Rudnice je zažarel v rožnih barvah. kakor bi bil na jesen vzcvetel. S polje je kimalo rdeče pritlehno grmičevje. Siva, nizka peščena vrba, rjavkasta trava in svetlorumeno lističje od

kdo ve katerega rastlinja in še sto vrst drugih barv so spremenili čez poletje zelene jate v cvetoče pisane planjave. Vmes pa sta cvetela modri kocasti svedre in košatovrhi vijoličasti jesenski encijan.

V nič manj pisano obleko ogrnjena se je ogledovala v temnomodrem mokrem ogledalu pod sabo Pršivca za jazerom. Po gorah so nekateri vrhovi še prekašali Studor in Pršivco, dokaj več pa jih je v lepoti močno zaostajalo.

Ob sončnem in suhem vremenu Hribarjev Peter kar ni mogel strpeti doma. In če se je obotavljal zadeti optrnik in puško, ga je prišel priganjati Resa. Dregal ga je z gobcem v nogo, se mu spenjal na prsi in nestrpno cvilil. Zavil je pa pes zmerom na Vogar, kakor bi mu noč in dan rojil po glavi samo stari lisjak v Hebatu. Z ležišča ga je kar skoraj vselej prepolil. Kadar pa je Peter kam drugam zavil, je Reso minilo pol veselja. Pa to je bilo redkokdaj.

Hoditi čez Vogar v gore je bilo tudi za Petra najbolj pripravno. Med potjo je privajal Reso lovu, na Vogarju je psa navadno pustil pri Grmovi špelci, sam pa odšel še naprej v gore. Pri Tkalčevi Jerci Resa ni maral obstati, kar se je planšarici kar za malo zdelo.

Drevje se je čimbolj obletalo. Pod nogami je pošumevalo listje. Divjad je postala nemirna. Zajec se je umaknil večnemu nemiru iz goščav pod samotne grme na senočetih in pašnikih. V Vogar je Peter videl belo podlasico. ki napoveduje sneg. Lisjak v Hebatu je oblekel zimski kožuh; Peter in Vencelj sta se domenila, da ga uženeta, še preden se planšarji in planšarice preselijo z Vogarja na Voje. Priganjal je Hrubečka. Po gozdarjevem vedenju in govorjenju je Peter sklepal, da ima Vencelj svoje posebne namene. Kruljavi lisjak

mu je le dober izgovor. Kakšne muhe pa Hrubečki rojijo po glavi, ni mogel uganiti. Samo slutil je, da v pesmi, ki mu jo bo Čeh zagodel, ne bo manjkalo imena Tkalčeve Jerce.

Na Vogar sta Peter in Vencelj prišla z nočjo vred. Po vsej širjavi neba se je prelivala zarja. Živina je bila že vsa v hlevih. Večinoma je že poglobila in prežvekovala. Zvoncev skoraj ni bilo čuti. Iz stanov je vstajal dim. Planšarji in planšarice so si kuhali večerjo. Nekje so pele cikle po kamenju. V Belčevem svinjaku so se zravšali prašiči.

„Večer prebija pri Tkalčevi Jerci, ali ne?“ je spregovoril Vencelj. „Spat se pa že zarijeva v kakšno seno.“

„Kakor je vam prav,“ je pristal Peter.

„Tudi za vaju ne bo napak,“ je spet gozdar namignil na Jerco.

„Ne bo lepo, če se pri Grmovi ne oglasim,“ je pomislil Peter in preudarjal, kako bi izpeljal, da bo prav. Iz zadrege ga je rešil Resa. Kakor bi bil ugledal zajca, je stekel naprej in se ustavil pred špelčinim stanom. Veselo je zalajal in z desno prednjo šapo popraskal po durih. Planšarica mu je prišla odpirat in pes in dekle sta se pozdravljala, da se je Vencelj kar čudil prijateljstvu. Gozdar tudi ni prezrl, da se špelca lovca ni nič manj razveselila kot Rese. Grmovo je Hrubečka koj prepoznal, čeprav je bila še dekletce, ko je zadnjič govoril z njo. Naredil se je domačega. Kakor majhnega otroka je prijel s konci prstov planšarico za zdravo ogorelo lice in ji ponagajal: „Kdaj si se pa ti razcvetela v tako brhko rožo?“

„Medtem ko so vam šmarnice pognale v bradi,“ mu je hitro vrnila nagajivo besedo in zraven še s kazalcem pokazala na sivi niti v gozdarjevi bradi. (Se nadaljeje)